

ПРАВО ЛЮДИНИ НА БЕЗПЕКУ: РОЗДУМИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ

Written by БАЙ СОЛОМІЯ МИКОЛАЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)
Thursday, 26 May 2022 13:30

Безпека – одне з найголовніших питань, яке постає перед кожною державою на сучасному етапі її розвитку. Як зазначив В. Крутов «...наш звичний, більш-менш благополучний післявоєнний світ не раз балансував на межі катастрофи, в тому числі ядерної, від якої його вдавалося врятувати. Але виявилось, що і без ядерних бомб наша планета розколюється як горіх і стає все більш уразливою, руйнуючи сталі уявлення про демократію, свободу, забезпечення прав людини і громадянина, її безпеки тощо» [1, с. 191]. Право людини на безпеку посідає вагоме місце у контексті правової держави, однак в умовах сьогодення його значимість набуває особливої гостроти. Пріоритетним завданням перед державою постає забезпечення прав і свободи громадян в окремих періодах правового режиму – ситуації надзвичайного характеру, в час воєнного стану. Як писав І. Кант «Право людини повинно забезпечувати їй безпеку, воно надійніше за всі стіни» [2, с. 35]. Право людини на безпеку стало досліджуватись знедавна, за радянських часів воно не розглядалось, тому що це призвело б до ствердження прав і свобод людини, які заперечувалися марксизмом. До факторів потреби у безпеці належать: стабільність; захищеність; стан без страху та тривоги; необхідність в законах, порядку та обмеженнях. Тому, задля безпеки особистості, необхідне створення політичних, економічних, правових умов, в яких людина відчуватиме себе повністю захищеною. Обстановка безпеки – найпріоритетніше мірило демократичного та цивілізованого суспільства.

Однак, у зв'язку із останніми подіями, де сплеск насильства та ряд небезпек, людина втрачає надію на гідне та благополучне життя. Враховуючи події, які зараз відбуваються на території України, право людини на безпеку є однією з головних проблем, адже сьогодні на різних територіях, зокрема й в Україні, тривають військові конфлікти, виникають інші небезпечні ситуації різноманітного характеру.

Війна, яку розв'язала російська федерація, призводить до трагічних наслідків. У ній гинуть тисячі невинних мирних жителів, а мільйони мешканців держави постійно перебувають у стресовому стані. Внаслідок вторгнення значна кількість громадян східних областей України стали внутрішніми переселенцями, біженцями, які вимушено покинули свої домівки задля власної безпеки. На сьогоднішній день показники зростають, адже ситуація в країні не стабілізується. Тероризм, спровокований країною-агресором, несе вкрай серйозну загрозу суспільству [3, с.154].

У результаті вторгнення на українську землю росія регулярно порушує норми міжнародного права, права і свободи людини, а найголовніше – право людини на безпеку, на мирне життя громадян на окупованих агресором територіях. Цинізм кремлівських керманців, які проводять активну діяльність щодо підтримки «терористів на державному рівні, перетворює вбивство безневинних мирних громадян на звичне повсякденне явище» [4, с. 14]. Окрім цих антиправових, антигуманних акцій, широко застосовуються «шантаж заручників, вчинення інших посягань на життя та здоров'я окремих людей, нагнітанням страху» [5, с. 6-7].

Наша держава вимушена вести бойові дії для забезпечення не лише суверенітету та незалежності, а й безпеки громадян своєї країни від нелюдських акцій агресора. За період існування незалежної України, створена широка нормативно-правова база захисту безпеки і оборони держави та людини. Ряд законодавчих документів, зокрема: «Про Збройні Сили України» (1991), «Про Службу безпеки України» (1992), «Про боротьбу з тероризмом» (2003), «Про національну безпеку України» (2018) та ін. У кожному акті закріплено основні принципи та основи національної безпеки, які

Written by БАЙ СОЛОМІЯ МИКОЛАЇВНА, студентка юридичного факультету Західноукраїнського національного університету (м. Тернопіль)
Thursday, 26 May 2022 13:30

Гарантують громадянам захист від загроз. Втім не лише Конституція чи інші нормативно-правові акти гарантують захист права людини на безпеку, а й відчутна підтримка європейських країн та США. Україна бере участь у різних міжнародних договорах, які виступають на захист безпеки та прав людини. З нашою державою співпрацює Міжнародний Комітет Червоного Хреста та Товариство Червоного Хреста України. Даний орган виконує важливу місію задля безпеки та захисту життя людей, які стали жертвами через військове вторгнення на Сході країни. Найважливішу роль для забезпечення безпеки громадян, мирного населення виконують ЗСУ, правоохоронні органи та держава.

Отож, сьогодні світ стоїть перед проблемою забезпечення прав людини на безпеку в умовах військових дій, однак її вирішення стає можливим через реалізацію доктрини міжнародної безпеки та стратегій різних держав. Задля посилення прав безпеки людини необхідно удосконалити нормативну базу, адже за дослідженнями фахівців, є значні прогалини. Потрібно встановити більш ефективний механізм безпеки, адже за ч. 1 ст. 3 Конституції України «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [6].

Список використаних джерел:

1. Крутов В.В. Концептуально-правові основи забезпечення національної безпеки крізь призму духовності людини. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2012. Вип. 1. С. 191—201.
2. Тихий В. П. Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види. Вісник Національної академії правових наук України. 2016. № 2 (85). С. 31—46.
3. Барабаш Є. Ю. Сучасні ризики скоєння терористичних актів: аналіз та правова характеристика. Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 3 (90). С. 150—158.
4. Кінаш Н. Б. Сучасні наукові напрями дослідження принципів громадянства в умовах російської агресії. Юридична Україна. 2017. № 11-12. С. 14—21.
5. Максименко Н. М. Сучасний тероризм: виклики і загрози для України. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Юридичні науки», 2018. Т. 29 (68). № 2. С. 6—8.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>